

JUBILEE

Seris venit usus ab annis (Ovidius). Zeița Athena afirma, că avansarea în vârstă n-aduce numai necazuri, de care fugim. Cu anii ne vine și înțelepciunea.

Omagiatul nostru Ieremia Zota a avut marele noroc să fie creat de Natura-mamă în familia lui Gherase și Nadia Zota, autentici "piloni" ai spiritului enigmatic basarabean, apți de a suporta destinul imprezibil pruto-nistean (fig. 1). În 1941 domnul Gherase, fiind mobilizat de sovietici, cade în prizonierat german, proscris a fi împușcat. Scapă ca prin minune, întorcându-se la baștină, fiindu-i foarte greu să argumenteze cele întâmplate. În 1944 este din nou mobilizat și, ajuns la Berlin, este decorat. Revenind acasă, întemeiază o gospodărie de toată frumusețea, educând doi fii; Mișu, superb inginer cu doi fii, și Ieremia tot cu doi fii: Ieremia jr. – excelent neurolog, iscusit clinician, îndrăgît de pacienții, cărora le-a salvat viața, concomitent un savant de perspectivă, revenindu-mi și mie rolul de referent principal la susținerea tezei de doctor în medicină a Dumnealui (fig. 2). Al doilea fiu, Victor – patologist de excepție, în Boston, SUA, căruia în 2006 la Montreal, Canada la Congresul centenar al Academiei Internaționale de Patologie, în rol de decan de vârstă IAP, i-am înmănat simbolic "ștabela generațiilor", securizată într-o capsulă specială, care urmează a fi deschisă peste o sută de ani (fig. 3).

Moș Gherase era un Socrate. L-am întrebat: "Ați trăit sub austrieci, ruși, români, sovietici etc. Când V-a fost mai bine?" S-a gândit mult, apoi mi-a răspuns: "Care a venit nu ți-a mai dat, numai ți-a luat. Ajută-te singur, cum spun bătrânii". O comoară de înțelepciune purta acest filozof de la Natură, deseori stra-

Fig. 1. Ieremia Zota cu părinții Gherasim și Nadejda Zota, în 1959.

teg foarte util și pragmatic. Într-o discuție serioasă exclamă: „Tot prostul, care tace este deștept”. Ca ulterior să întâlnesc axioma în latină "Si tacuisses philosophus mansisses". Era un inventiv maestru în artizanat. Cognitivul și mâinile lui creau podoabe de un deosebit estetic. Această calitate a moștenit-o genetic și Ieremia. În anii 60, susținând examenul de anatomie patologică, a făcut o poză a grupei studențești împreună cu conducerea catedrei (fig. 4). Depistându-i sensibilitatea și pasiunea inovativă, imediat a fost încadrat la catedră, unde zi și noapte inventa, implementa metode totalmente noi (analiza ultravioletă, analiza fluorescență, metodologia nouă fotocolor etc). Ajută unui întreg contingent de doctoranzi să-și documenteze investigațiile. Deseori aceste disertații erau aprobate fără recenzii la Comisia Superioară de Atestare (Moscova).

Ieremia face o carieră uluitoare: laborant, doctorand, doctor în medicină, asistent, lector superior, docent, doctor habilitat în medicină, profesor universitar, șef catedră Anatomie Patologică, membru al Academiei de Științe a Moldovei, specialist de categorie superioară, președinte al diferitor foruri științifice la nivel național și internațional (Patologie, Morfologie, Gerontologie, Cardiologie, Ateroscleroză, Biomedicină). Atinge toate standardele oficiale și "bătătorite" de: conducător de teze, expert, dotat didact universitar, autor a multiple monografii și alte publicații, fondator de direcții științifice (Morfofuncția aterosclerozei și Reflecția angioimunologică, etc). E apreciat de cei mai mari savanți clasici, experți mondiali.

În 1966, la 20-24 decembrie, se convoca la Moscova primul Congres al cardiologilor din URSS, cu o prezență majoră a reprezentanților din toate continentele. Ședințele aveau loc în teatrul Kremlinului. Sosind la Kremlin, am fost "șocați"! Primul raport aparținea reprezentantului din Moscova, al doilea rezeana Chișinăului, V. Anestiade și Ie. Zota, urmând să prezinte comunicări despre Ateroscleroză și Hipertensiune. La congres era prezentă "floarea" Cardiologiei mondiale. Responsabilitatea ne-a tulburat spiritele în profunzime. Până atunci avusesem destule "ieșiri" originale, cu documente de necontestat în Ateroscleroza incipientă. Există o anumită rezonanță pozitivă, însă este inimaginabilă atitudinea de excepție, cu care ne-au onorat.

Fig. 2. Academicianul Vasile Anestiade împreună cu Ieremia Junior (pe dreapta), fiul omagiatului și nepotul Sergiu Zota (pe stânga) în 2002.

Ulterior marele savant american White i-a expus opinia sa academicianului Lukomschi, încurajând fundamental obiectivele noastre de perspectivă (metodele, metodologia totalmente nouă și originală). Plecând din viață, academicianul Anicov, autorul teoriei infiltrative, a fost criticat acerb la acea etapă. Ultimul său doctorand Vladimir Nagornev își susținea teza la Sanct Petersburg, iar V. Anestiade a mers la al doilea "examen", fiindu-i expert la susținerea disertației, care a suscitată mari probleme și discuții contradictorii, însă s-a soldat cu o maximă reușită. Ulterior, timp de jumătate de secol, am colaborat cu V. Nagornev în acest domeniu, concomitent, reabilitând veridicitatea teoriei academicianului Anicov, totalmente recunoscută la 77th EAS Congress, Istanbul, Turkey, april 26-29, 2008. Congresul a evoluat sub egida acestui nume clasic al Patologiei și Aterosclerozei experimentale. Conclucrarea Ieremia Zota și V. Nagornev a fost chiar fericită: Президиум Российской Академии Медицинских Наук, постановлением № 72 от 28 марта 2007 г., присудил Диплом премии имени А. И. Струкова за лучшую научную работу по Патологической анатомии (монография «Атерогенез»). Inventivitatea lui Ieremia Zota s-a dovedit a fi de o rară originalitate. Teza dedicată fluorescenței elastice și aterosclerozei, susținută în timpul celui de-al IV Congres Unional al anatomopatologilor, 20-24 septembrie 1965, Chișinău, i-a surprins pe delegați, precum și raportul domnului Zota, prezentat la Congres, a trezit un viu interes în mediul științific de atunci. Ambele prezentări au fost înalt apre-

Fig. 4. Grupa omagiatului Ieremia Zota împreună cu corpul didactic al catedrei Anatomie patologică, după susținerea examenului în 1960.

De la stânga la dreapta, în rândul I: G. Manea, V. Covaliu, A. Crilov, V. Anestiade, V. Golovin, G. Baciuc, V. Niguleanu; în rândul II: A. Juc, P. Galetchi, P. Lazur, M. Casian, C. Polihovici, V. Balan, Ie. Zota, A. Zbanț, V. Nichitin.

ciate de cei mai de vază patologişti. Academicianul A. Strukov, fiindu-i expert la susținerea tezei și ulterior, consultant științific la lucrarea, pentru care i s-a decernat Premiul de Stat. Mai mult ca atât, metodele lui Ieremia Zota au fost implementate la catedra din Moscova. Munca asiduă, prietenia sinceră, cordială în decurs de cinci decenii cu renumitul savant și eminentul academician Vladimir Nagornev se va solda cu publicarea monografiei: „Патоморфоз атеросклероза (иммуноаспекты)”, editată în 2008, și înregistrată ca și piesă de patrimoniu în fondurile ΑΚΑΔΕΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ. O mai frumoasă apreciere a unui aport științific, adus Biomedicinii, și eternizarea lui în timp, nici nu se poate de imaginat, așa s-au exprimat unii experți la Congresul Internațional al Academiei de Patologie, unde fusese lansată cartea (Athena, 12-17.10.2008). Investigațiile fundamentale cu obiective și direcții moderne, Ieremia Zota și tinerii săi discipoli le dezvoltă, întâlnind pe mapamond admirația adecvată și aprecierea înalt profesională.

Stimate dle Ieremia Zota, să depășiți victorios și vârsta lui Pythagoras!

Vasile Anestiade, *academician*

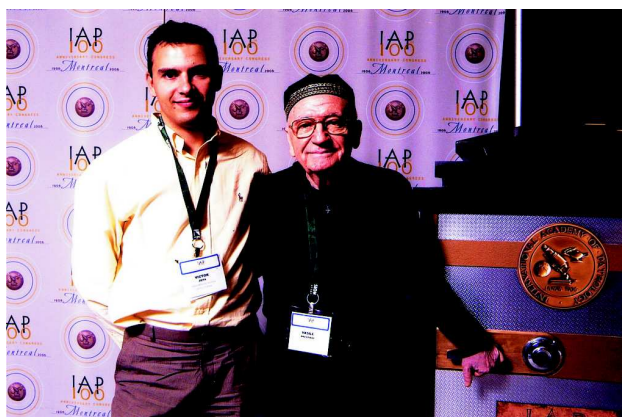

Fig. 3. Vasile Anestiade cu Victor Zota la Montreal, Canada, la Congresul Centenar Internațional al Academiei de Patologie, 2006.

Felicitări dlui academician Vasile Anestiade

În această primăvară, plină de seva vieții și a renașterii naturii, academicianul Vasile Anestiade, împlinește o vârstă frumoasă, dar este în plină forță de muncă, cu imense planuri și aspirații, ce se vor realiza.

Acest patriarh al morfopatologiei și al biogerontologiei autohtone, născut la 4 mai 1928, în satul Sărătenii Vechi, județul Orhei, rector al Universității de Stat de Medicină și Farmacie "Nicolae Testemițanu" (1963-1986), doctor habilitat în științe medicale, profesor universitar și membru titular al Academiei de Științe a Moldovei, este o adevărată somitate în materie de medicină și este decanul de vârstă al întreg corpului profesoral universitar. A purtat și continuă să poarte sus și cu demnitate torța aprinsă a *Alma Mater*, servind drept etalon de seriozitate în studiu, profesionalism, competență și abilități de manager, cumsecădenie, forță de muncă inepuizabilă, responsabilitate în tot ce face, consecutivitate și multă dăruire de sine.

Stimate domnule academician, să Vă dea Domnul multi ani de viață și încă multe primăveri să vină în viața Dumneavoastră cu sănătate, bucurii, succese remarcabile și rezultate notabile în tot ce realizați în activitatea nobile de cercetător, savant și pedagog!

Redacția revistei "Curierul medical"